

TALLINNA TEHNIKAÜLIKOOL
TALLINN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

**Hiiu maakonnaga piirneva mereala
maakonnaplaneeringu
keskkonnamõju strateegiline hindamine
Programm (30.05.2013)**

Tellija: **Hiiu Maavalitsus**

Töö koostajad: **OÜ Alkranel
OÜ Artes Terræ
Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide Instituut**

KSH töörühma juht: **Alar Noorvee**

Sisukord

1. Üldist	4
2. KSH objekt ja ulatus.....	4
3. Planeering ja selle alternatiivsed lahendused.....	5
4. KSH eesmärk ja strateegilise planeerimisdokumendiga eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju	6
5. KSH metoodika.....	7
6. Maakonnaplaneeringu koostamisest huvitatud isikud.....	9
7. Planeeringu ja KSH läbiviimise ning tulemuste avalikustamise ajakava.....	11
8. Strateegilise planeerimisdokumendi ja selle KSH koostamise korraldaja, planeeringu kehtestaja, planeeringu koostaja, KSH järelevalvaja ja KSH eksperdi andmed.....	12
9. Ametiasutustelt seisukoha küsimine	13
Lisa 1. Maakonnaplaneeringu KSH algatamiskorraldus	16
Lisa 2. Maakonnaplaneeringuga hõlmatav mereala.....	17
Lisa 3. KSH programmi eelnõule laekunud seisukohad ja nendega arvestamine.....	18
Lisa 4. Seisukohtade küsimise ja avalikustamise dokumentatsioon.	59

1. Üldist

Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programm on dokument, milles kirjeldatakse kavandatavat tegevust, määratakse ära sellega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise sisu ja ulatus ning kirjeldatakse KSH metoodikat, tegevust ja ajakava. KSH programm on alusdokumendiks KSH läbiviimisel ja aruande koostamisel.

2. KSH objekt ja ulatus

Käesoleva KSH objektiks on Hiiu maakonnaga piirneva mereala ruumiline planeering, mille koostajaks on Artes Terrae OÜ koostöös Tallinna Tehnikaülikooli (TTÜ) Meresüsteemide Instituudiga ning Alkranel OÜ-ga. Planeeringu ja selle KSH algatamine põhineb Vabariigi Valitsuse 11.10.2012 korraldusel nr 441 *Maakonnaplaneeringute algatamine Hiiu ja Pärnu maakonnaga piirnevatel merealadel* ja selle alusel Hiiu maavanema poolt 23.10.2012 välja antud korraldusel nr 1-1/155 (lisa 1).

Vastavalt maavanema korraldusele on planeeringu eesmärgiks määrata avaliku planeerimisprotsessi käigus Hiiu maakonnaga piirneval merealal mereruumi üldised kasutustingimused. Planeeringuala hõlmab mereala kuni territoriaalmere välispiirini (lisa 2). *Merealapiiride seaduse* (RT 1993, 14, 217) § 6 alusel on territoriaalmere laius 12 meremiili. Territoriaalmerena arvestatakse mereala, mis külgneb sisemerega ning mille piiri koordinaadid on esitatud nimetatud seaduses. KSH-s käsitletav ala kattub planeeringuala ja selle lähialaga. Lähiala täpsem määratlus selgitatakse välja KSH koostamise käigus, arvestades seejuures piirkonna keskkonna ja sotsiaal-majanduslikke aspekte.

Hiiumaa on Eesti saartest suuruselt teine saar. Administratiivselt moodustab ta koos oma lähedal asetsevate laidude ning Kassari saarega Hiiu maakonna. Hiiumaa pindala on ca 1000 km². Maakonna rannajoone pikkuseks on ligi 320 km. Hiiumaa kaugus mandri-Eestist on 22 km ja naabersaarest Saaremaast 6 km. Rootsi rannikuni läänes jääb umbes 250 km ning Soome rannikuni põhja pool 120 km. Hiiu maakonnas asub 5 omavalitsust (kõik piirnevad merega): Kärdla linn ja Käina, Emmaste, Kõrgessaare ning Pühalepa vald.

Vastavalt EELISE (Eesti Looduse Infosüsteem - Keskkonnaregister: Keskkonnateabe Keskus, 03.12.2012. a) andmetele asuvad Hiiu merealal või piirnevad merealadega järgnevad kaitsealad ja hoiualad, sh Natura 2000 alad (edaspidi linnu- ja/või loodusalad): Väinamere hoiuala (PLO1000761), sh linnu- ja loodusala; Raudrahu loodusala (RAH0000135); Vanamõisa lahe hoiuala (KLO2000048), sh Vanamõisa linnu- ja loodusala; Klaasrahu loodusala (RAH0000641); Tihu kaitseala (KLO1000310), sh loodusala; Suureranna hoiuala (KLO2000046); Kõpu looduskaitseala (KLO1000570), sh loodusala; Hiiu madala hoiuala (KLO2000066), sh loodusala; Luidja maastikukaitseala (RAH0000481), sh loodusala; Paope looduskaitseala (KLO1000281), sh loodusala; Kõrgessaare-Mudaste hoiuala (KLO2000163), sh linnu- ja loodusala; Tahkuna looduskaitseala (KLO1000290), sh loodusala; Tareste maastikukaitseala (KLO1000290), sh loodusala; Vahtrepa maastikukaitseala (KLO1000238); Sarve maastikukaitseala (KLO1000158), Hiiumaa laidude maastikukaitseala (KLO1000471) ja Käina lahe-Kassari maastikukaitseala (KLO1000508). Samuti jäävad piirkonda kaks projekteeritavat kaitseala: Apollo looduskaitseala ja Kõpu merekaitseala. Lisaks jäävad piirkonda mitmed püsielupaigad ning kaitsealuste taime- ja loomaliikide kasvu- ja elupaigad.

Maa-ameti kaardirakenduse (2012) alusel asuvad Hiiu merealal järgnevad kultuurimälestised: arheoloogiamälestised (laevavrakid): nimetu (27878); "Aid" (27877); "West" (27770);

“Krimulda” (27804); “Linnea” (27805). Arvukalt muinsuskaitseobjekte, sh kultuurimälestiste kaitsealasid asub ka vahetult merega piirnevatel aladel.

Maa-ameti kaardirakenduse (2012) alusel asub merealal kolm üleriigilise tähtsusega maardlat: Hiiumadala ja Kõpu liivamaardlad, samuti Kõpu ehitusliiva prognoosvaru ning Käina meremuda maardla. Maavara kaevandamise luba on väljastatud Hiiumadala liivamaardlas AS-le Tallinna Sadama aastani 2014 (KMIN-110) ning Käina meremuda maardlas OÜ-le Leiger aastani 2030 (KMIN-076) ja OÜ-le Antu SR aastani 2023 (KMIN-015).

Veeteede Ameti sadamaregistri (2012) alusel asub Hiiu maakonnas 14 sadamat, neist kümme on kantud sadamaregistrisse, sh määratud akvatoorium. Ülejäänud neljal on akvatoorium määratlemata ning ei osutata tasulisi sadamateenuseid.

Käesoleval hetkel Hiiumaa merealadel tuuleparke ei paikne. AS Nelja Energia on esitanud taotluse vee erikasutusloa ja hoonestusloa saamiseks eesmärgil rajada Hiiumaa rannikust loode suunas avameres asuvatele Apollo, Vinkovi, Neupokojevi, Madalik 1 ja Madalik 2 madalikele ja nende lähistele tuulepark elektrienergia tootmiseks. Jaanuar 2013. a seisuga on vee erikasutusloa ja hoonestusloa menetlused ning nende keskkonnamõju hindamise (KMH) menetluse protsess staadiumis, kus toimunud on KMH aruande avalik väljapanek ja üks avalik arutelu. Nelja Energia AS koostöös Tartu Ülikooli Mereinstituudi ja Ramboll Eesti AS-ga on avaliku arutelu tulemuste pinnalt ette valmistamas uut KMH aruannet, mille avalik väljapanek ning arutelu toimub hiljemalt 2013. aasta lõpus.

3. Planeering ja selle alternatiivsed lahendused

Käesoleval hetkel puudub Hiiu maakonna mereala ruumilist arengut terviklikult suunav planeering. Ranna- ja merealade arendamine on toimunud läbi maakonnaplaneeringu, üldplaneeringute, detailplaneeringute ning teiste üksikute projektide. Seetõttu on planeeringu esmaseks ülesandeks kaardistada olemasolev olukord, ruumialandmed ja kehtivad kitsendused. Seejärel töötada välja erinevad mereala kasutusviisid ning määratleda ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused (sh võimalikud alternatiivsed arengustenaariumid). Seejuures käsitleb planeering sõltuvalt kavandatava kasutusviisi iseloomust ja ulatusest lisaks merealale ka sellega piirnevat rannaala ja maakasutuse seoseid mereala ja maismaa vahel. Planeeringu koostamise käigus käsitletakse järgmisi teemasid:

- transport (laevatransport, sadamad, tuletornid, torujuhtmed, kaablid, jääteed);
- tootmisotstarbelised tegevused merel ja rannikul (energeetika, maavaravarud, kaadamisalad, kalapüük, vesiviljelus, vetikate kogumine);
- puhke- ja turismiotstarbelised tegevused merel ja rannikul (väikesadamad, rannikulähedane veesport (purjetamine, surfamine, skuutrisõit, kajakimatkad, sukeldumine jms), supelrannad);
- riigikaitsealised huvid (sihtmärgialad, miinalad);
- muinsuskaitsealised huvid (kultuurimälestised, leidude uputamisalad);
- looduskaitsealised huvid (kaitsealused objektid, kaitsealad, Natura 2000 alad).

Esitatud teemade loetelu võib planeeringu koostamise käigus muutuda või täieneda.

Planeeringu koostamine on algfaasis, mistõttu puuduvad hetkel planeeringulahenduse väljatöötamisel tekkivad alternatiivsed arengustenaariumid. KSHs käsitletakse planeeringu koostamise ja KSH läbiviimise käigus tekkivaid alternatiivseid arengustenaariume ja mereala kasutamise alternatiivseid variante.

Planeering on aluseks omavalitsuste üld- ja detailplaneeringute koostamisele ja projekteerimistingimuste väljastamisele merealadel.

4. KSH eesmärk ja strateegilise planeerimisdokumendiga eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju

KSH eesmärgiks on selgitada, kirjeldada ja hinnata planeeringuga kavandatavate mereala kasutusviiside (sh võimalike alternatiivsete arengustsenaariumitega) rakendumisega kaasnedavad olulist strateegilist keskkonnamõju ning välja pakkuda negatiivse keskkonnamõju leevendamise ja/või vältimise või positiivse mõju suurendamise meetmeid. Samuti on KSH eesmärgiks välja tuua nõu konflikthalad, millele tuleb edaspidiste planeeringute ja projektide tasandil tähelepanu pöörata. KSH tulemused on aluseks keskkonnakaalutlustega arvestava planeeringulahenduse välja töötamisel. Kuna KSH koostatakse maakonnaplaneeringule, siis hinnatakse KSH käigus mõjusid üldisemal tasemel.

Antud etapil võib eeldada, et planeering või selle alternatiivsed lahendused võivad omada olulist mõju peamiselt merekeskkonnale, sh elustikule ja elupaikadele ning kaitsealadele ja Natura 2000 aladele. Samuti võib oluline mõju avalduda sotsiaal-majanduslikule keskkonnale, sh inimeste heaolule ja tervisele, maa- ja loodusvarade kasutusele, riiklikule julgeolekule.

Olemasoleva olukorra analüüsil on selgunud järgmised teemad, mis vajavad käsitlemist KSH raames:

- Seosed teiste asjakohaste planeeringute ja arengudokumentidega, sh EL direktiividest tulenevad arengudokumendid, energeetikat ja merd puudutavad arengukavad, maakonnaplaneering ja selle teemaplaneeringud, kohalike omavalitsuste üldplaneeringud jms.
- Planeeringuga kaetud piirkonna olemasoleva olukorra kirjeldamine. Sealhulgas kirjeldatakse planeeringuga hõlmatava maa- ja veeala looduslike tingimusi, planeeringualal paiknevaid kaitsealuseid loodus- ja kultuuriväärtuseid ning sotsiaal-majanduslikku olukorda.
- Planeeringu ellu viimise eeldatavalt kaasneva mõju hindamine looduskeskkonnale:
 - veekeskkonnale (rannaprotsessidele, hüdrodünaamilistele tingimustele jm.)
 - merepõhjale;
 - mereelustikule (sh kalastikule (kudealad, rändteed), linnustikule (rändpeatus- ja toitumiskohad, rändekoridorid), mereimetajatele (kogunemis- ja toitumisalad)), elupaikadele (terviklikkus, säilimine) ja bioloogilisele mitmekesisusele;
 - kaitsevatele loodusobjektidele, looduskaitsealadele (sh projekteeritavad kaitsealad ning Natura 2000 loodus- ja linnualade terviklikkusele ja kaitse-eesmärkide täitmisele);
 - roheline (rannaala) ja sinine (valdavalt mereala) võrgustikule;
 - keskkonناسaaste (sh müra, õhukvaliteet, vibratsioon, elektromagnetkiirus);
- Planeeringu ellu viimisega eeldatavalt kaasneva sotsiaal-majanduslikku mõju hindamine käsitledes:
 - kultuuripärandit (sh veealused kultuurimälestised, nende säilimine ja juurdepääsetavus ning väärtuslikud maastikud rannaalal);
 - inimeste heaolu ja tervist (sh müra, õhukvaliteet, vibratsioon, elektromagnetkiirus, visuaalne mõju);
 - turvalisust (sh riiklik julgeolek, piirivalve mereseiresüsteemi toimimise tagamine);
 - teenuste (sh meretransport ja sadamad, puhkemajandus) kättesaadavust;

- kalandust, selle jätkusuutlikku arengut ja kalavarude jätkusuutlikku kasutamist (sh rannakalandus, vesiviljelus);
- ettevõtlust ja töökohtade kättesaadavust;
- merega seotud taristu (sh kommunikatsioonid, tuulepargid);
- loodusvarade kasutust (sh veealune kaevandamine (nt Hiiumadala maardla, Käina meremuda maardla jt), punavetika püük ja kasutamine, pilliroo varumine);
- tuuleparkide rajamiseks sobivaid merealasad, kavandatavate tuuleparkide mõjusid (sh müra ja visuaalne häiring, kaitseväe mõjutamine);
- puhkealade säilimist ja arendamist (sh suplusalad, surfialad, jahisadamad jmt);
- kaitseväe võimalikku harjutusala Kõpu poolsaarel ja lähimerealal, sellest lähtuvaid mõjusid ja piiranguid;
- meretranspordiga seotud küsimusi (laevateed);
- sadamate säilitamise ja arendamise vajadusi;
- kaadamisalasad (sh võimalikke kaadamisalasad);
- teadus- ja haridustegevuse võimalusi.
- Alternatiivsete arengustsenaariumide pakkumine ja nende hindamine.

Hetkel teadaolevate asjaolude alusel ei ole ette näha otsest riigipiiriülese mõju esinemist. Samas võivad planeeringus käsitletavat mereala kasutusviisid (eelkõige meretuulepargid ja tehniline taristu (kaablid, juhtmed, torud)) omada piiriülest mõju. Võimaliku piiriülese mõju esinemise korral tuleb koostöös Keskkonnaministeeriumiga vastav mõjutatav riik kaasata KSH protsessi. Eelnevat arvestades teavitas Keskkonnaministeerium (15.02.2013 kirjaga nr 11-2/13/1337) maakonnaplaneeringu algatamisest ja võimalikest edaspidistest konsultatsioonidest piirkonna naaberriikide (Soome ja Rootsi) vastavaid ametiasutusi.

KSH protsessi käigus võib võimaliku uue ja olulise informatsiooni ilmnemisel käsitletavate teemade ring laieneda.

5. KSH metoodika

KSH ehk planeeringu elluviimise aluseks olevate strateegiliste valikute elluviimise mõju hindamine annab planeeringu kehtestajale enne otsuse tegemist vajaliku teabe, mis selle otsusega hiljem kaasneb. Mõju hindamise eesmärk on anda planeeringu koostajale informatsiooni võimalike arenguversioonide ellu viimisega kaasneva keskkonnamõju kohta. Samuti hilisem planeeringu kehtestaja teadlikkuse tõstmine ja selle tulemusel keskkonna jätkusuutlikku arengut tagavate keskkonnatingimuste kehtestamine planeeringu koosseisus.

KSH viiakse läbi vastavalt *keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele* (edaspidi KeHJS). KSH tugineb sellele, et hinnatakse planeeringu elluviimisega tõenäoliselt kaasnevat olulist mõju, nii negatiivset kui positiivset. Keskkonnamõju on oluliselt negatiivne, kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara. Keskkonnamõju on oluliselt positiivne, kui see vähendab eeldatavalt oluliselt tegevuskoha keskkonnakoormust (nt vähendatakse keskkonnasaastet või ressursikasutust) või tagatakse meetmed looduslike alade seisundi säilimisele või paranemisele, inimese tervise ja heaolu paranemisele ning kultuuripärandi või vara säilimisele.

KSH käigus hinnatakse planeeringuga kavandatavate mereala kasutusviiside (sh võimalike arengustsenaariumite, vt ptk 3 – planeeringus käsitletavat teemad) rakendamise kaasneda võivaid mõjusid loodus- ja sotsiaal-majandusliku keskkonna valdkondade ja nende alamvaldkondade (vt ptk 4) suhtes. Selleks kasutatakse üldtunnustatud metoodikaid, mille

täpsem valik ja vajadus selgitatakse välja töö käigus. KSH koostamisel arvestatakse muuhulgas Merestrateegia Raamdirektiivist lähtuvalt TÜ Eesti Mereinstituudi poolt 2012. a koostatud töö *Eesti mereala Hea Keskkonnaseisundi indikaatorid ja keskkonnasihtide kogum* tulemusi ja vastavaid püstitatud keskkonnasihte. KSH käigus hinnatakse mõjusid nii lühi- kui ka pikaajalises perspektiivis, arvestades seejuures võimalikku mõjude kumuleerumist. Võimalike oluliste negatiivsete mõjude leevendamiseks tuuakse välja vastavad meetmed.

Kuna KSH lähtub maakonnaplaneeringu täpsusastmest hinnatakse ka mõjusid üldisemal tasemel kui näiteks detailplaneeringu või tegevusloa tasandil, seejuures ei viida KSH käigus läbi täiendavaid uuringuid. Hindamine toimub peamiselt kvalitatiivselt kasutades alusandmetena varasemalt piirkonnas teostatud uurimusi ning konsulteerides töö käigus vajadusel uuringuid teostanud erialaekspertidega.

Töö koostamisel juhendatakse erinevatest ja asjakohastest juhendmaterjalidest ning varem teostatud töödest, sh:

- Backer, H. and Frias, M. 2012. Planning the Bothnian sea.
- Eesti Merebioloogia Ühing MTÜ. 2012. Ruumilise planeerimise jaoks bioloogiliste andmekihtide ettevalmistamine Hiiu maakonna merealal. EU-Life projekti „Mere kaitsealad Läänemere idaosas“ väljatöötatud elupaikade klasside (EBHAB klassifikatsioon) leviku modelleerimine ja elupaika moodustavate võtmeliikide leviku modelleerimine Hiiu maakonna merealal.
- European Commission. 2010. NON-energy mineraal extraction and Natura 2000. Guidance document.
- European Commission. 2010. Wind energy developments and Natura 2000. Guidance document.
- European Commission. 2011. The implementation of Birds and Habitats Directive in estuaries and coastal zones. Guidance document.
- European Commission. 2012. Blue Growth opportunities for marine and maritime sustainable growth.
- Hendrikson & Ko OÜ. 2009. Merealade ruumilise planeerimise meetodika.
- Keskkonnaamet. 2012. Natura-eelhindamise juhised.
- Keskkonnaministeerium. 2005. Natura 2000 alasid oluliselt mõjutavate kavade ja projektide hindamine. Loodusdirektiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 tõlgendamise meetodilised juhised.
- Keskkonnaministeerium. 2010. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava.
- Martin, G., Aps, R., Kopti, M., Kotta, J., Rimmelgas, L. ja Kuris., M. 2012. Hiiumaa-Saaremaa läänerranniku mereala planeeringu lähtealused.
- Peterson, K. 2006. Juhised loodusdirektiivi artikli 6 lõigete 3 ja 4 rakendamiseks Eestis.
- Ramboll Eesti AS. 2009. Projekti „Tehniline abi laevateede süvendamiseks ja rekonstrueerimiseks Lääne-Eesti saarestikus“ keskkonnamõju hindamise aruanne.
- SEI. 2012. Eesti mereala keskkonnaseisundi esialgse hindamise sotsiaal-majanduslik analüüs.
- Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide Instituut. 2006. Hiiu madala liivamaardlast kaevandamise keskkonnamõju hindamine.
- Tallinna Tehnikaülikooli Meresüsteemide Instituut. 2009. Kaitsejõudude perspektiivsete, merele orienteeritud, harjutusalade arenguprogrammi (ÕSMAAP) keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne;

- Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut. 2011. Avamere tuuleparkide rajamisega Loode-Eesti rannikumerre kaasneva keskkonnamõju hindamine;
- Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut. 2012. Eesti mereala Hea Keskkonnaseisundi indikaatorid ja keskkonnasihtide kogum;
- Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituut. 2012. Eesti mereala keskkonnaseisundi esialgne hindamine;

6. Maakonnaplaneeringu koostamisest huvitatud isikud

Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi selle strateegilise planeerimisdokumendi vastu, on esitatud alljärgnevas tabelis 1.

Planeeringu koostamise korraldaja teatas planeeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi eelnõu avalikust väljapanekust ja avaliku arutelu toimumisest ametlikus väljaandes „Ametlikud Teadaanded“ (08.04.2013), ajalehes „Hiiu Leht“ (09.04.2013) ja oma veebilehel. Samuti teavitati vastavaid huvitatud isikuid e-posti teel (lisa 4). Ühtlasi avaldati vastav teade ka planeeringuportaalil (hiiumeri.artes.ee) ja OÜ Alkranel veebilehel (www.alkranel.ee).

Tabel 1. Isikud ja asutused, keda strateegilise planeerimisdokumendi alusel kavandatud tegevus võib eeldatavalt mõjutada või kellel võib olla põhjendatud huvi antud strateegilise planeerimisdokumendi vastu.

Isik või asutus	Mõju ja/või huvi	Teavitatakse vastavalt KeHJS §37 lg1
Saare Maavalitsus ja Lääne Maavalitsus	Naabermaavalitsused.	e-kirjaga
Kohalikud omavalitsused (Kärdla Linnavalitsus; Käina, Emmaste, Kõrgessaare ja Pühalepa Vallavalitsused.)	Kohaliku arengu- ja planeerimisalane tegevus, funktsionaalsed seosed mere ja maismaa osas (tehniline taristu - sadamad, kaablid, rekreatsioon jms).	e-kirjaga
Keskkonnaamet (Hiiu-Saare-Lääne regioon)	KSH järelevalve; kaitsealuste loodusobjektide osas kaitsealade valitseja ja järelevalve teostaja. Merel kõigi kaldaga püsivalt ühendatud ehitiste vee erikasutusloa väljastaja.	e-kirjaga
Keskkonnaministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Sotsiaalministeerium, Siseministeerium, Kultuuriministeerium, Kaitseministeerium, Põllumajandusministeerium	Järelevalve teostamine oma vastutusvaldkonnas.	e-kirjaga
Maa-amet	Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas olevate riigimaade kasutamine, käsutamine ja valdamine selleks antud volituste piires. Riigimaad mere ja maismaa kontaktvööndis.	e-kirjaga

Isik või asutus	Mõju ja/või huvi	Teavitatakse vastavalt KeHJS §37 lg1
Muinsuskaitseamet	Muinsuskaitseobjektide üle järelevalve teostamine.	e-kirjaga
Terviseamet	Tervisekaitset ja –ohutust reguleerivate õigusaktide täitmise järelevalve.	e-kirjaga
Veeteede Amet	Mereala ja sadamate osas järelevalvet teostav osapool, sh laevateede, akvatooriumide, ankrualade ja navigatsioonimärgistuse tagamiseks vajalike alade planeerimine.	e-kirjaga
Politsei- ja Piirivalve Amet	Järelevalve teostamine oma vastutusvaldkonnas, sh merealade seire, territoriaalmeres välispiiri valve, õigusrežiimi tagamine nii sise- kui ka territoriaalmeres, mereotsingute ja –pääste korraldamine, merereostuse avastamine, lokaliseerimise ja likvideerimise korraldamine.	e-kirjaga
Tehnilise Järelevalve Amet	Avalikesse veekogudesse ehitamise kooskõlastuse andja.	e-kirjaga
Lennuamet	Lennuohutusala järelevalve (Kärdla lennujaam).	e-kirjaga
Eesti Keskkonnaühenduste Koda	Keskkonnakaitse edendamine.	e-kirjaga
MTÜ Hiiukala ja Hiiumaa Kutseliste Kalurite Ühing	Kohalike kalurite esindamine.	e-kirjaga
MTÜ Mereküla kalurite klubi	Kohalike kalurite esindamine.	e-kirjaga
Eesti Kalurite Liit	Kalurite esindamine.	e-kirjaga
Eesti Kalapüügiühistu	Kalurite esindamine.	e-kirjaga
Eesti Kalaliit	Kalurite esindamine.	e-kirjaga
Eesti Traalipüügiühistu	Kalurite esindamine.	e-kirjaga
Eesti Kutseliste Kalurite ühistu	Kalurite esindamine.	e-kirjaga
Eesti Kalakasvatavate Liit	Kalakasvatavate esindamine.	e-kirjaga
Hiiumaa Ettevõtjate Liit	Ettevõtluse arendamine.	e-kirjaga
Eesti Purjelaualiit	Purjelaudurite ja lohesurfarite esindamine.	e-kirjaga
Hiiumaa Surfiklubi	Surfarite esindamine.	e-kirjaga
MTÜ O Ring Dageida Divers Club	Sukeldujate esindamine.	e-kirjaga
Hiiu Purjelaeva Selts	Purjetajate esindamine.	e-kirjaga
AS Est-Agar	Punavetika püük ja furcellaraani tootmine.	e-kirjaga
Ühendus Kodukant Hiiumaa	Külade arengule orienteeritud organisatsioon.	e-kirjaga
Kodanikeliikumine Võitlus Tuuleveskitega	Kohalikust arengust huvitatud isikud	e-kirjaga
Eesti Tuuleenergia Assotsiatsiooni	Tuuleenergia potentsiaalset huvitatuid ettevõtete,	e-kirjaga

Isik või asutus	Mõju ja/või huvi	Teavitatakse vastavalt KeHJS §37 lg1
Eesti Tuuleenergia Liit	organisatsioonide ja üksikisikute esindamine.	
Piirkonna elanikud ja laiem avalikkus	On huvitatud maksimaalselt kõrge kvaliteediga keskkonnast.	Teavitatakse kohalikus ajalehes ja Ametlikes Teadaannetes.

KSH aruande koostamise käigus võib mõjutatavate ja/või huvitatud isikute ja asutuste nimekiri täieneda.

7. Planeeringu ja KSH läbiviimise ning tulemuste avalikustamise ajakava

Planeeringu ja KSH läbiviimise orienteeruv ajakava on esitatud tabelis 2. Planeeringu ja selle KSH koostamine toimub paralleelselt, seejuures on mõlema protsessi töögruppi kaasatud nii planeeringu kui ka KSH koostajate töögrupi liikmed.

Vastavalt KeHJS § 43 peab KSH tulemus kajastuma planeeringus ja selle lõpp-järeldustega mitteametlikult tuleb põhjendada. Ühtlasi peab planeeringu koostamise korraldaja planeeringu kehtestamisest teavitama huvirühmasid ning avalikkust vastavalt KeHJS § 44 sätestatud nõuetele. Koostöös planeeringu koostamises osalevate teiste osapooltega proovitakse jõuda lahenduseni, mis tagab KSH programmi eelnõu avalikustamise koos planeeringu lähteseisukohtadega ning KSH aruande eelnõu koos planeeringuga.

Tabel 2. Planeeringu ja KSH läbiviimise orienteeruv ajakava.

Planeeringu / KSH etapid	Aeg
Planeeringu ja KSH algatamine.	oktoober 2012
Töögrupi koosolekud.	oktoober 2012 - juuni 2014
Ruumiinfo koondamine ja huvigruppide kaardistamine ning nende huvide ja probleemide tuvastamine.	november 2012 - jaanuar 2013
KSH programmi eelnõu koostamine.	detsember 2012 - jaanuar 2013
KSH programmi eelnõule ametkondade ja KOV-ide seisukohtade küsimine.	veebruar 2013
Lähteseisukohtade tutvustamine (avalikud arutelud Hiiumaal).	veebruar 2013
Lähteseisukohtade ja KSH programmi eelnõu avalik väljapanek ja arutelu.	aprill - mai 2013
KSH programmi heakskiitmine	juuni 2013
Planeeringu eskiislahendus(t)e ja KSH aruande eelnõu koostamine.	mai - detsember 2013
Planeeringulahenduse (mille juurde kuulub ka KSH aruanne) kooskõlastamine ja tutvustamine avalikkusele	jaanuar - veebruar 2014
Planeeringu vastu võtmine ja avalik väljapanek ning avalik arutelu (koos KSH aruande eelnõuga)	märts-aprill 2014

Planeeringu / KSH etapid	Aeg
Planeeringu ja KSH aruande eelnõu korrigeerimine (vajadusel).	aprill-mai 2014
KSH aruande heakskiitmine.	mai – juuni 2014
Planeeringu saatmine järelevalvesse.	mai – juuni 2014
Planeeringuprotsessi kaardistus ning soovitude formuleerimine merealade ruumiliseks planeerimiseks Eestis tulenevalt Hiiumaa kogemusest.	november 2012 - mai 2014
Planeeringu kehtestamine.	november 2014

8. Strateegilise planeerimisdokumendi ja selle KSH koostamise korraldaja, planeeringu kehtestaja, planeeringu koostaja, KSH järelevalvaja ja KSH eksperdi andmed

Planeeringu ja selle KSH koostamise korraldaja ning planeeringu kehtestaja:
 Hiiu Maavalitsus
 Leigri väljak 5
 92401 Kärdla
 Hiiu maakond
 Tel: 463 6040
 E-post: mv@mv.hiiumaa.ee

KSH järelevalvaja:
 Keskkonnaameti Hiiu-Saare-Lääne regioon
 Kõrgessaare mnt 18
 92412 Kärdla
 Hiiu maakond
 Tel: 463 6820
 E-post: hiiu@keskkonnaamet.ee

Planeeringu ja KSH koostajad:

OÜ Artes Terrae
 Puiestee 78, 51008 Tartu
 Kontaktisik: Heiki Kalberg
 Tel: 742 0218
 E-post: heiki@artes.ee

TTÜ Meresüsteemide Instituut
 Akadeemia tee 15a, 12618 Tallinn
 Kontaktisik: Urmas Lips
 Tel: 620 4304
 E-post: urmas.lips@msi.ttu.ee

OÜ Alkranel
 Riia 15B, 51 010 Tartu
 Kontaktisik: Alar Noorvee
 Telefon/Fax: 736 6676
 E-post: alar@alkranel.ee

KSH töörühm on järgmine:

- Alar Noorvee, OÜ Alkranel KSH juhtekspert. *Mõjuvaldkonnad: õhusaaste; veesaaste ja veetase; müra ja vibratsioon; pinnas; maastik; puhkemajandusega seotud mõjud.*
- Taavi Liblik, TTÜ Meresüsteemide Instituudi teadur. *Mõjuvaldkonnad: veeliikluse ja sadamatega seotud mõjud; süvendamise ja kaadamisega seotud mõju; hüdrodünaamika ja rannaprotsessid.*
- Natalja Kolesova, TTÜ Meresüsteemide Instituudi nooremteadur; *Mõjuvaldkonnad: põhjaelustik, kaitavad loodusobjektid, kaitsealad, sh Natura 2000 alad.*
- Urmas Lips, TTÜ Meresüsteemide Instituudi juhtivteadur. *Mõjuvaldkonnad: tehnilise taristuga seotud mõjud; mõju veekeskkonnale, veesaaste.*

- Rivo Uiboupin, TTÜ Meresüsteemide Instituudi insener. *Mõjuvaldkonnad: tuuleenergeetika, hüdrodiinaamika ja rannaprotsessid.*
- Mariliis Kõuts, TTÜ Meresüsteemide Instituudi tehnik; *Mõjuvaldkonnad: linnustik, kalastik, Natura 2000 alad.*
- Heiki Kalberg, OÜ Artes Terrae maastikuarhitekt; *Mõjuvaldkonnad: maastik (visuaalsed mõjud), sotsiaal-majanduslikud mõjud (turism, puhkemajandus).*
- Tanel Esperk, OÜ Alkranel keskkonnaspetsialist; *Mõjuvaldkond: müra, vibratsioon, maavarad, pinnas- ja põhjavesi;*
- Britta Pärk, OÜ Alkranel keskkonnaspetsialist. *Mõjuvaldkonnad: rohe- ja sinivõrgustik, jäätmete, kultuuripärand, maastik, sotsiaal-majanduslikud mõjud.*

Vajadusel kaasatakse KSH koostamisse täiendavalt teisi eksperte.

KSH töörühma juht Alar Noorvee omab KSH läbiviimise õigust (vastavalt KeHJS §34 lg 3) sest:

- Omab enam kui 2-aastast töökogemust keskkonnamõju hindamiste ja keskkonnamõju strateegiliste hindamiste juhteksperdina. Omab keskkonnaalast töökogemust alates 2000. aastast. On seejuures läbi viinud mitmed üld- ja detailplaneeringute keskkonnamõju strateegilised hindamised (<http://www.alkranel.ee>)
- On omandanud kõrghariduse keskkonnatehnoloogias (PhD) Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis ning läbinud Keskkonnamõju hindamise ainekursuse (2 AP) Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis 2002. a ning Kohaliku ja regionaalse arengu planeerimise ainekursuse (2 AP) Tartu Ülikooli Geograafia Instituudis 2005. a. (1 AP = 40 tundi maht)
- Ekspert tunneb keskkonnamõju strateegilise hindamise põhimõtteid, protseduuri ja hindamisega seotud õigusakte. Kasutatavad meetodilised juhendmaterjalid:
 - Euroopa Komisjoni juhend “Guidelines for the Assessment of Indirect and Cumulative Impacts as well as Impact Interactions“ (mai 1999, inglise keeles) <http://www.envir.ee/91552>
 - Therivel, R. „Strategic Environmental Assessment in Action“ London, 2004.
 - „Sustainability Appraisal of Regional Spatial Strategies and Local Development Documents“ Office of Deputy Prime Minister, London 2005.
 - Commission's Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment.

9. Ametiasutustelt seisukoha küsimine

KSH läbiviija ja strateegilise planeerimisdokumendi koostaja küsisid KSH programmi eelnõu kohta seisukohti järgnevatelt asutustelt (e-kirjaga; kirjade väljavõtted on esitatud lisas 4):

- Saare Maavalitsus;
- Lääne Maavalitsus;
- Keskkonnaameti Hiiu-Saare-Lääne regioon;
- Keskkonnaministeerium;
- Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium;
- Kaitseministeerium;
- Põllumajandusministeerium;
- Kohalikud omavalitsused (Kärdla Linnavalitsus; Käina, Emmaste, Kõrgessaare ja Pühalepa Vallavalitsused);
- Muinsuskaitseamet;
- Terviseamet;
- Politsei- ja Piirivalve Amet;
- Veeteede Amet.

Saabunud seisukohad ja nendega arvestamise põhimõtted on toodud lisas 3.

KSH programmi koostas koostöös KSH ekspertgrupiga.

Alar Noorvee
OÜ Alkranel
Riia 15B, 51010 Tartu
55 40 579
7 366 676
alar@alkranel.ee